

Til: Universitetsstyret
Fra: Universitetsdirektøren

Sakstype: Informasjonssak
Møtesaksnr: I-sak 15-2023
Møtenr: 3/2023
Møtedato: 5. mai 2023
Notatdato: 24. april 2023
Arkivsaksnr: 2019/3889
Saksansvarlig: Roger Markgraf-Bye
Saksbehandler: Roger Markgraf-Bye

Personvernombudets rapport for 2022

Personvernombudet skal i henhold til sin instruks rapportere til det høyeste ledelsesnivået ved UiO, universitetsstyret. Fra august 2018 har UiO hatt ett personvernombud med hele UiOs virksomhet som arbeidsområde.

I rapporten fremkommer det hvordan og hvilke områder personvernombudet har arbeidet med dette året, hvilke observasjoner ombudet har gjort innad i organisasjonen og hvilke risikoområder ombudet mener universitetet bør merke seg for det videre arbeidet med personvern.

Hovedpunkter som tas opp i rapporten er:

- Internkontroll ved universitetet
- Personvern i forskning
- Risikoområder

Arne Benjaminsen
universitetsdirektør

Vedlegg:

1. Personvernombudets rapport for 2022

UNIVERSITETET
I OSLO

Personvernombudets rapport 2022

Distribueres til:

Universitetsstyret

Kopi:

Universitetsdirektør

Oslo, 24.4.2023

Roger Markgraf-Bye

Personvernombud

UiO: Personvernombudet

personvernombudet@uio.no

Innholdsfortegnelse

1. Personvernombudets rolle og oppgaver 3
2. Involvering og kontaktpunkter internt 3
3. Mottak av saker 4
4. Internkontroll ved universitetet 5
5. Personvern i forskning 6
6. Avvikshåndtering 6
7. Risikoområder 7

1. Personvernombudets rolle og oppgaver

Personvernombudets rolle og oppgaver er fastsatt i personvernforordningen art. 38 og 39, jf. personopplysningsloven § 1 og instruks for UiOs personvernombud vedtatt av styret 23. oktober 2018.

Personvernombudet skal overordnet bidra til at Universitetet i Oslo (UiO) ivaretar personverninteressene til ansatte, studenter, gjesteforskere og respondenter eller informanter i forskningsprosjekter. Videre er personvernombudet kontaktpunkt for enkeltpersoner som har spørsmål om UiOs behandling av deres personopplysninger og om hvordan de kan få oppfylt sine rettigheter etter personvernregelverket. Personvernombudet skal påpeke eventuelle brudd på regelverket, gi råd og informere UiO om hvilke forpliktelser virksomheten har.

Fra høsten 2020 er vervet som personvernombud i 50% stilling. Nåværende personvernombud har i tillegg 50% stilling som jurist i Seksjon for personalpolitikk og arbeidsrett, Avdeling for organisasjon og personal (OPA), tidligere Avdeling for personalstøtte. Personvernombudet har vært særlig oppmerksom på å skille mellom rollene og sikre ombudets uavhengighet.

Det har vært stor etterspørsel etter arbeidsrettslige tjenester hos OPA, særlig høsten 2022. Det har ført til at disse oppgavene i perioder ble prioritert, mens personvernombudsrollen ble opprettholdt på et forsvarlig nivå. Ordningen med 50% stilling som personvernombud er vurdert av UiO, men personvernombudet stiller seg åpen for at ordningen kan vurderes på nytt.

2. Involvering og kontaktpunkter internt

Involvering

UiO skal sikre at personvernombudet blir involvert på riktig måte og til rett tid i alle spørsmål som gjelder vern av personopplysninger.

Personvernombudet opplever at UiO tar universitetets behandling av personopplysninger på alvor. Personvernombudet har, som tidligere, opplevd å bli involvert, tatt med i og blitt forespurt om råd i mange av UiOs både pågående og nye behandlinger av personopplysninger. Det er gledelig at noen større forskningsprosjekter har tatt tidlig kontakt for å få noen overordnede råd og veiledning om hvordan man best kan behandle personopplysningene før man melder prosjektet til vurdering.

Innenfor forskning mottar personvernombudet alle personvernkonsekvensvurderinger (DPIA) hvor det anses å være en høyere risiko for personopplysninger, til uttalelse. Personverntjenestene fra Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør, som leverer utkast til DPIA, og de involverte forskere, oppleves å ta

tilbakemeldingene fra personvernombudet på alvor. Det har ikke vært tilfeller hvor prosjekter ikke har fått godkjent sine personvern vurderinger på grunn av uttalelser som kommer fra personvernombudet.

Personvernombudet har regelmessige møter med assisterende universitetsdirektør, hvor det er anledning for å løfte saker til diskusjon og oppfølging. Personvernombudet har deltatt på seminarer, både som foreleser og deltaker, i styringsgrupper og i enkeltsaker.

Kontaktpunkter internt

Det er opprettet flere kontaktpunkter for personvern ved universitetet.

Det viktigste kontaktpunktet for personvernombudet er samarbeidet og det ukentlige møtet med IT-juristene og IT-sikkerhetsmiljøet i ved IT-avdelingen på Universitetet i Oslo (USIT). Dette for å ha løpende diskusjoner rundt både strategiske beslutninger og i enkeltsaker. I tillegg til det ukentlige møtet, er det løpende utveksling av problemstillinger og diskusjon. Personvernombudet opplever samarbeidet som meget godt.

Personvernombudet opplever at det er stor etterspørsel etter tjenestene fra USIT, og det bør sørges for at det også finnes ressurser til strategisk arbeid med personvern. Det har det siste året vært flere store saker med komplekse problemstillinger, slik som bruk av sosiale medier, en stadig økning av skytjenester, overføring av data til utlandet og store fellesløsninger for sektoren hvor UiO ofte bidrar som rådgiver.

I tillegg er det samlinger med personvernkontaktene for de store enhetene ved UiO. Samlingene oppleves som en god møteplass hvor man kan dele nyheter og erfaringer rundt forskjellige problemstillinger. Samlingene veksler mellom å ta opp personvern i forskning og administrative behandlinger.

3. Mottak av saker

Som personvernombud er ombudet omfattet av en ytterligere taushetsplikt etter personvernregelverket som kommer i tillegg til den taushetsplikt ombudet er omfattet av etter forvaltningsloven.

Denne taushetsplikten er viktig særlig i saker hvor registrerte har spørsmål eller ønsker å varsle om universitetets behandling av deres eller andres personopplysninger.

Personvernombudet kan nås per telefon og e-post, og kryptert Nettskjema hvor det er kun personvernombudet som kan se innholdet.

Personvernombudet har mottatt flere henvendelser i denne perioden enn hva som har vært tilfellet tidligere og det har tatt lengre tid å besvare henvendelser. Det oppleves at klager over behandling av personopplysninger tas på alvor av ansatte og enheter ved UiO.

Flere av sakene som har kommet inn virker og skyldes ren misforståelse, og i noen tilfeller noe manglende informasjon. Det er flere personer som har reagert på hvorfor deres personopplysninger brukes eller er tenkt brukt i forskningsprosjekter. Selv om UiO har et klart lovlig behandlingsgrunnlag og kan bruke personopplysningene, så er det ikke alltid at de fremstår som like forståelig for de personer som personopplysningene tilhører. Det er derfor viktig at det fremkommer tydelig for de man henvender seg til, i informasjonsskriv og spørreskjema, hvorfor og med hvilket rettslig grunnlag UiO har lov til å bruke nettopp personopplysningene deres i forskning.

4. Internkontroll ved universitetet

Personvernombudet skal både etter personvernforordningen og personvernombudets instruks kontrollere universitetets overholdelse av regelverket. Det fremgår av instruksene og av UiOs ledelsessystem for informasjonssikkerhet (LSIS), kapittel 14 at ombudet skal delta i internkontrollarbeidet sammen med utøver av behandleransvaret og USITs IT-sikkerhetsgruppe.

Den årlige internkontrollen av behandlinger av personopplysninger ved UiO for 2022 ble gjennomført ved at hver grunnenhet besvarte skjemaet «Internkontroll av behandlinger av personopplysninger ved UiO» i begynnelsen av 2023.

USIT rapporterer selv om internkontrollen, men det kan i korte trekk nevnes at det oppleves en god kontroll på behandling av personopplysninger ved enhetene, men at det er noe begrenset kjennskap til UiOs rutiner og lovverket innenfor noen områder. Det avdekkes også et ønske om mer opplæring og bevisstgjøring rundt personvern.

Stedlige kontroller

Som en del av internkontrollarbeidet utføres det også stedlige kontroller ved enhetene og det utføres brevkontroller for utvalgte områder. Disse stedlige kontrollene og brevkontrollene har som formål å kontrollere etterlevelse av rutiner for personvern og informasjonssikkerhet. De stedlige kontrollene utløses av eventuelle problemområder avdekket i den årlige internkontrollen, varsler eller andre forhold som tilsier at kontroll bør utøves som eksempelvis oppfølging av avvik.

Det ble gjennomført stedlig kontroll ved Avdeling for økonomi- og virksomhetsstyring (ØVA), avsluttet noe inn i 2023. Rapportens hovedfunn er at ØVA har grundige og tilgjengelige rutiner for tilgangsstyring, spesielt ved ansettelse og ved tildeling av tilganger. Ved fratredelse og sletting av tilganger går det meste automatisk. ØVA virker å ha gode og innarbeidede rutiner for Meldeappen, som er oppdatert.

Et annet funn ved den stedlige kontrollen gjelder oppfølging av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) som UiOs databehandler. Det er manglende oversikt over hvem som har tilgang til UiOs data hos DFØ og mulighet for UiO å kontrollere avvik i logger. Det foreslåtte tiltak er derfor at ØVA opprettholder dialogen med DFØ knyttet til utlevering av en slik oversikt, slik at UiO som

behandlingsansvarlig kan påvise at UiOs databehandlere etterlever et tilstrekkelig sikkerhetsnivå som er egnet med hensyn til risikoen ved behandling av personopplysninger.

5. Personvern i forskning

En større del av personvernombudets rådgivings- og veiledningsfunksjon omfatter UiOs forskningsvirksomhet hvor det behandles personopplysninger. Dette er blant annet basert på at universitetet er pålagt å involvere personvernombudet i flere prosesser og at personvern vurderinger i forskning ofte er omfattende og kompliserte hvor det er nødvendig med dybdekunnskap og større erfaring.

Personvernombudet gir råd til enkeltforskere både innledningsvis og underveis i forskningsprosjekter, gir råd i personvernkonsekvensvurderinger og kontrollerer universitetets gjennomføring av personvernkonsekvensvurderingene i ukentlige møter. Personvernombudet er, sammen med utøverne av behandlingsansvaret, også i dialog med SIKT som utfører personverntjenester for universitetet i forskningssammenheng.

SIKT har utviklet system for automatisk vurdering av behandlinger med lav personvernulempe og risiko. Systemet ble tatt i bruk i slutten av 2022. Resultatet er at en stor andel, særlig studenter, men også forskere, raskere for en vurdering av personvernet i sitt prosjekt. Det mottas slik en automatisk vurdering innen 24 timer. Det har i den siste tiden vist seg at 40% av innmeldingene mottar automatisk vurdering og ved UiO ca 50%.

Det er personvernombudets overordnede oppfatning at universitetet har god kontroll over sin forskningsvirksomhet hvor det behandles personopplysninger, men det er fortsatt en behov for flere opplæringsarenaer.

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) har etter sitt årlige kartleggingsmøte med UiO om arbeidet med informasjonssikkerhet og personvern, anbefalt informasjon og opplæring som en del av mottak av nyansatte.

Personvernombudet er fornøyd med at flere enheter har tatt i bruk e-læringskurset som er utviklet ved UiO. Kurset er primært rettet mot studenter og vitenskapelige ansatte, men det er også laget et frivillig e-læringskurs for administrative ansatte.

6. Avvik

Personvernombudet skal gi UiO råd i avvikssaker på anmodning fra behandlingsansvarlig og være kontaktpunkt og samarbeide med tilsynsmyndighetene (Datatilsynet). UiO har gode rutiner for å håndtere avvik på personopplysningssikkerheten. Personvernombudet har tidligere påpekt viktigheten av å melde avvik. Det har likevel vært en ganske markant nedgang i antall avvik som er meldt til UiO-Cert, selv om noe

av nedgangen var forventet grunnet forbedringer i UiOs systemer. Det er nok derfor en del mørketall, noe som trolig skyldes at ansatte fortsatt ikke forstår når det har oppstått et avvik og til dels hvor det skal meldes.

I 2022 ble det meldt tre brudd på personopplysningssikkerheten til Datatilsynet. Ingen av bruddene ble ansett som så alvorlige at de ble fulgt opp fra Datatilsynet. Årsaken til bruddene var knyttet til feil tilgangsstyring. Det er en gjentakende årsak til avvik som meldes inn til UiO, og en generelt bedre bevissthet rundt tilgangsstyring anbefales.

7. Risikoområder

Hovedanbefalingen til personvernombudet er den samme som KH-dir ga i sin rapport for året 2022, nemlig at UiO opprettholder og kontinuerlig forbedrer dagens arbeid med informasjonssikkerhet og personvern. UiO oppleves å levere godt på disse områdene og det er viktig å fortsette slik.

Personvernombudet opplever at det fortsatt er noen utfordringer med tjenester som tas i bruk ved UiO. Problemstillingen er tidligere påpekt og universitetsdirektøren understreket i brev av 11. juni 2019 til dekanene at kun godkjente systemer kan benyttes til forskning og undervisning. I en tid hvor det tilbys en stadig større mengde tjenester fra ulike aktører over hele verden, så er det viktig at UiO prioriterer ressurser til en god prosess for godkjenning av tjenestene og følger opp at retningslinjene etterleves ved enhetene.

Som tidligere nevnt er manglende tilgangsstyring en gjentakende årsak til innmeldte avvik. En økt bevisstgjøring rundt dette er å anbefale. Det samme gjelder innmelding av avvik til UiO. Det er viktig for å kunne gjøre noen med avviket i en tidlig fase gjennom tiltak, men også for å kunne lære av våre feil og slik hindre fremtidige avvik.

UiO jobber godt og systematisk med personvern og it-sikkerhet. Samtidig ser man at stadig flere virksomheter rammes av alvorlige informasjonssikkerhetsbrudd. Personvernombudet er enig med HK-dir som i sin rapport avslutningsvis anbefaler at UiO gjennomfører en planlagt øvelse med en slik scenario.

